

Аналогічно до професій — усі науки потрібні, усі науки важливі. Кожна із них, у певному сенсі, є унікальною та викликає особливий інтерес. Це має відношення як до результатів досліджень, так і до історії становлення самої галузі знань. У даному контексті культурологія як наука не є виключенням. Це саме та дисципліна, предметом якої є всебічне і фундаментальне вивчення феномену культури в його цілісності.

На сьогоднішній день тлумачень і визначень поняття «культура» існує дуже багато. Якщо більш конкретно, то їх понад 400 і точна кількість поки що залишається невідомою. Це пояснюється тим, що культура — складний феномен, і тому фактично неможливо надати йому одне-два вичерпних визначення, які б розкривали його сутність в усій повноті. Проблема змісту культури ускладнюється перш за все тим, що у різні історичні епохи у різних народів вона відрізнялась. Окрім того, культура довгий час не усвідомлювалась мислителями як глобальна самостійна система взаємопов'язаних матеріально-духовних надбань. Приблизно до XIX ст. культура сприймалась здебільшого лише як аспект певної діяльності людини. І тільки починаючи з 1909 р., як засвідчує історія, різні вчені почали все більше говорити про необхідність дослідження культури як цілісної органічної системи цінностей. Під таким кутом зору у найбільш загальному сенсі культуру можна трактувати як сукупність накопиченого, асоційованого людиною соціального досвіду в усіх сферах її життєдіяльності.

Із усіх існуючих на сьогоднішній день гуманітарних наук саме культурологія займається об'єктивним вивченням світу культури, досліджує проблему багатозначності й суперечливий характер визначень культури, розробляє методи і принципи наукового пізнання культури, нарешті культурологія сприяє гуманізації сучасної професійної освіти молодого покоління, що забезпечує формування інтегративної органічної системи знань про людське життя.

Безумовно, для найкращого розуміння призначення та функціонування наукової культурології, а також для подальшого довершення її методологічного апарату, необхідно вивчити історію її становлення, і не тільки у світі, але й в Україні. Власне, у вітчизняній науці процес формування основ культурології в Україні на сьогодні залишається маловивченим. Все це дає достатньо підстав вважати, що ця проблематика потребує подальшого ґрунтовного вивчення і може викликати інтерес не лише серед представників вузького кола кваліфікованих спеціалістів, але й серед усіх тих, хто цікавиться питаннями розвитку культури в ретроспективному і сучасному вимірі.

Н. Шолухо, М. Александрова

**КУЛЬТУРНА ПРАКТИКА ПРОГУЛЯНКИ: СОМАТИЧНИЙ АСПЕКТ
(ЗА ТВОРОМ МІШЕЛЯ ДЕ СЕРТО «КРОКУЮЧИ МІСТОМ»)**

N. Sholukho, M. Aleksandrova

**CULTURAL PRACTICE OF WALK: SOMATIC ASPECT
(BASED ON THE WORK OF MICHEL DE CERTEAU «WALKING THE CITY»)**

Перетин культурологічної та урбаністичної проблематики ХХІ ст. відбувається в площині соматичного. Тематика тілесності як форми існування суб'єкта в просторі культури, зокрема культури міста, є евристично насиченою,

проте все ще чекає на ґрунтовні дослідження представниками культурології та урбаністики. Натомість текст французького філософа, соціолога та культуролога Мішеля де Серто «Крокуючи містом» присвячено прогулянці як формі засвоєння міського простору, тому наукова увага до тексту уможлиблює аналітику прогулянки як культурної практики суб'єкта міської культури в аспекті тілесності.

У тексті «Крокуючи містом», який є фрагментом монографії «Народження повсякденності» (1980), М. де Серто визначив прогулянку як модель протистояння мешканців міста владним структурам у ненасильницькій манері. Наголос на тотальній присутності влади на вулицях міста концептуально зумовлений вченням французького філософа М. Фуко про дискурсивну владу як таку, що безособово присутня в соціальних інститутах, культурних практиках суб'єктів і ментальних настановах соціуму. Тілесність суб'єкта культури в моделі громадянського опору М. де Серто постала як канал інтегрованості в простір міста і як спосіб творення культури міста в прихованій конфронтації з владою, яка своїми технологіями контролю і благоустрою стає єдиним власником вулиць.

Із залученням філологічної термінології Серто звів у точці тілесності суб'єкта культури ходіння з творенням розповіді про простір вулиць. Відтак, пішо-мовний акт набув статусу культурної практики і поєднав просторові та символічні виміри культури міста. Досвід засвоєння вулиць, який супроводжується встановленням індивідуальних маркувань, описів, розповідей, уможлиблюється через практику ходи як засвоєння та стихійного формування простору міста через кроки.

Водночас хаотичність маршруту не редукує суб'єкта культури Серто до рівня фланера — суб'єкта культури буржуазного міста, а є способом протиставлення урбаністичному проекту й формування індивідуального образу міста. За логікою філософа, урбаністичний проект розроблений владою для прояснення, уніфікації, нівелювання індивідуальностей, проте він не враховує таку складову міста, як його простір. Натомість засвоєння суб'єктом культури вулиць через прогулянку є спонтанною індивідуальною практикою, реалізованою в невідконтрольному владі просторі міста. Водночас альтернативна реальність, створювана суб'єктом через засвоєння вулиць, є для Серто не територією всюдозволеності, а джерелом відповідальності. Тобто простір вулиць належить суб'єктам як конкретизованим творцям простору культури міста, а не стихійному натовпу.

Індивідуальність як вирішальна властивість суб'єкта культури в концепції М. де Серто реалізована через прогулянку як активізацію тілесної складової та появу власних уявлень про місто, які не відбивають простір повністю, а засвоюються частково та асоціативно, чим забезпечують формування чуттєвого образу міста. З цієї причини репрезентація образу міста постає як жест творіння його культури. Перетин просторових і символічних практик у точці формування образу міста через тілесність зумовлює множинність культури міста.

Отже, прогулянка у творі Мішеля де Серто «Крокуючи містом» представлена через акумулювання соматичного виміру суб'єкта в процесі засвоєння ним вулиць через просторові та символічні практики, які є актом творіння багатомірної культури міста.